

Preventivní program

školní rok 2024/2025

organizační útvar - základní škola

Schválil ředitel školy: Mgr. Josef Plesník

Zpracoval školní metodik prevence: Mgr. Jaroslav Šiška

Úvod

Preventivní program je určen pro žáky, jejich rodiče, pedagogické i nepedagogické pracovníky školy, pro širokou veřejnost.

Základní údaje

jméno ŠMP pro základní školu: Mgr. Jaroslav Šiška

IČ organizace: 60 609 460

Název organizace: Odborné učiliště a Základní škola, Křenovice

Ředitel (statutární zástupce): Mgr. Josef Plesník

Adresa školy: Křenovice, č.p. 8, 752 01

Zřizovatel: Olomoucký kraj, Jeremenkova 40, 779 11 Olomouc

Tabulka - počet žáků školy v jednotlivých ročnících

Ročník	Základní škola	Základní škola speciální
1. ročník		1
2. ročník	4	
3. ročník	8	1
4. ročník	8	
5. ročník	4	
6. ročník	5	2
7. ročník	4	
8. ročník	3	3
9. ročník		
10. ročník		2
Celkem	36	9

Charakteristika školy

Škola je plně organizovaná, poskytuje vzdělání podle školních vzdělávacích programů pro základní školu v 1. až 9. postupném ročníku a základní školu speciální v 1. až 10. postupném ročníku.

Odborné učiliště a Základní škola, Křenovice – organizační útvar základní škola pracuje s žáky podle ŠVP „Krok za krokem“ zpracovaného podle RVP pro obor vzdělání základní škola speciální a ŠVP „Spolu II.“ pro základní vzdělávání. Svým umístěním zabezpečuje vzdělání dětem se speciálními vzdělávacími potřebami nejen z Kojetína, ale také z přilehlých obcí a měst. Je školou rodinného typu, která při malém počtu žáků uplatňuje individuální přístup a přizpůsobuje vše možnostem žáků. Školní družina je i v letošním roce naplněna počtem dvanácti žáků.

Žáci naší školy jsou převážně ze sociálně znevýhodněného prostředí a z romských rodin. Poměrně vysoké procento dětí je z rodin neúplných a často i nefunkčních. Děti tráví svůj volný čas pasivní formou, shlukováním v partách, což často vede ke zvyšování možného rizikového chování. Často se stává, že jejich naivitu a ochotu přátelit se i za cenu poskytování protislužby, využívá okolí a dítě se dostává do problémů se zákonem. Někteří žáci mají velkou absenci, ať již omluvenou či neomluvenou, a nejsou schopni přizpůsobit se školnímu prostředí s jeho ustálenými pravidly. Ve škole pracuje školní poradenské pracoviště složené z logopeda, psychologa, výchovného poradce a metodika prevence. Je nápomocno při řešení potíží žáků, výrazně se také podílí na řešení jejich kázeňských problémů.

Uvedený preventivní program je souhrnem jednotlivých oblastí, které se zabývají primární prevencí rizikového chování u dětí a mládeže. Do této prevence se mimo jiné zahrnuje zneužívání návykových látek, včetně alkoholu, kouření, gambling, záškoláctví, šikanování a jiné formy agresivního chování, rasismus, xenofobie, intolerance, antisemitismus.

Hlavní východiska pro zpracování preventivního programu

Strategie

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027 a
Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023 – 2025

Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019 –2027

Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2022 – 2027

Krajský plán primární prevence rizikového chování v Olomouckém kraji na léta 2023 – 2026

Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2023 – 2026

Akční plán realizace politiky v oblasti závislostí a závislostního chování v Olomouckém kraji na období 2023 – 2025

Zákony

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 284/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, nabývá účinnosti dnem 1. října 2020, s výjimkou ustanovení části první čl. I bodů 6, 81 a 83, které nabývají účinnosti patnáctým dnem po dni jeho vyhlášení. Ustanovení části první čl. I bodu 12 pozbývá platnosti dnem 30. září 2025.

Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích a o změně některých zákonů

Zákon č. 186/2016 Sb., o hazardních hrách

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek – „Tabákový

Zákon“

Zákon č. 422/2003 Sb. o sociální potřebnosti – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách (novela zákona č. 482/1991 Sb.)

Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí (více o ohlašovací povinnosti školy)

Zákon č. 218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

Vyhlášky

Vyhláška č. 197/2016 Sb., kterou se mění Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 248/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 412/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků

Metodické pokyny a doporučení

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j.: MŠMT-21149/2016)

Metodické doporučení k prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a ve školských zařízeních (č.j.: MŠMT 21291/2010-28) + přílohy pro jednotlivé typy rizikového chování:

1. návykové látky
2. rizikové chování v dopravě
3. poruchy příjmu potravy
4. alkohol
5. syndrom CAN
6. školní šikanování
7. kyberšikana
8. homofonie

9. extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
10. vandalismus
11. záškoláctví
12. krádeže
13. tabák
14. krizové situace spojené s násilím
15. netolismus
16. sebepoškozování
17. nová náboženská hnutí
18. rizikové sexuální chování
19. příslušnost k subkulturám
20. domácí násilí
21. hazardní hraní
22. dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS

Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (č.j.: 14423/99-22)

Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem v rámci řešení rizikového chování žáků (č. j. MSMT-43301/2013)

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j.: 10194/2002 –14)

Související normy:

Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách; Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. (změny - platné znění od 1.1.2015 – více o ohlašovací povinnosti školy

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.: 25884/2003-24

související norma: Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb. platné znění od 1.6.2015

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT Č.j.: 37 014/2005-25

Související dokumenty:

Úmluva o právech dítěte

Evaluace a diagnostika preventivních programů

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnému užívání internetu

Volný čas dětí a mládeže

Závislost na počítačových hrách

Školní řád

Specifikuje práva a povinnosti žáků, obsahuje body týkající se ochrany žáka i pracovníků školy před projevy šikany a výskytu či zneužívání návykových látek.

Je umístěn na nástěnce ve škole, v ředitelně a na webových stránkách školy.

Žáci s ním byli seznámeni třídními učiteli, rodiče se s ním měli možnost seznámit na webových stránkách školy a nástěnce na chodbě od 1. 9. 2021, seznámení se školním řádem stvrdili žáci i rodiče svým podpisem na Výňatku ze školního řádu.

Cíle strategie preventivního programu

a) dlouhodobé - žáci

- trvale prohlubovat povědomí žáků o rizikovém chování a jeho následcích
- trvale posilovat právní vědomí žáků v oblasti kriminality, předpisů a zákonů
- pomoci žákům osvojovat si potřebné hygienické návyky
- pomoci žákům osvojovat si potřebné sociální dovednosti
- vést žáky k přiměřenému a vyváženému životnímu stylu
- posilovat žákovo zdravé sebevědomí a umění přiměřeně se prosadit v kolektivu
- pomoci žákům osvojovat si strategii řešení konfliktů nenásilnou cestou
- prohlubovat žákovo umění komunikace mezi vrstevníky, mezi dětmi a dospělými
- podporovat žákův zájem o využívání poradenského pracoviště ve škole
- snížit počet zameškaných hodin
- posilovat hodnotu vzdělání

b) dlouhodobé - učitelé

- budovat atmosféru, která bude pomáhat předcházet syndromu vyhoření
- podporovat vzájemnou pozitivní komunikaci, směrem ke kolegům i k žákům

- podporovat další vzdělávání pedagogů v oblasti prevence
- přimět učitele využívat poradenské pracoviště ve škole
- prohlubovat týmovou spolupráci
- spolupracuje s vedením školy
- spolupráce školního metodika prevence s výchovným poradcem, pedagogickými i nepedagogickými pracovníky

c) dlouhodobé - rodiče

- zlepšit komunikaci mezi rodiči a školou
- podporovat rodiče při využívání poradenského pracoviště ve škole
- zapojit rodiče do dění ve škole

d) střednědobé

- spolupracovat s třídními učiteli při řešení situace s problémovými žáky
- rozšířit spolupráci s dalšími organizacemi
- začlenit odborníky poradenského pracoviště do povědomí rodičů

e) krátkodobé

- zmapovat konkrétní potřeby primární prevence
- řešit aktuální problémové situace
- umístit strategii prevence na webové stránky školy
- zapojit děti do aktivit školy
- zapojit děti do aktivit města – výtvarné, sportovní soutěže
- navázat spolupráci s rodiči - třídní schůzky, konzultace, možnost zúčastnit se akcí školy, projektových dnů, výuky
- zajistit externí spolupracovníky (OSPOD Přerov, PČR – oddělení prevence Přerov, Městská policie Kojetín)
- řešit vrůstající agresivitu žáků, vulgární vyjadřování, vysokou omluvenou absenci

Cílová skupina preventivního programu

Strategie preventivního programu je zaměřena na všechny žáky školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabého a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování. Dále se zaměřuje na rodiče těchto žáků a pedagogické pracovníky školy.

Interní zdroje školy pro realizaci preventivního programu

Personální zdroje:

Vedení školy: Vytváří podmínky pro plnění cílů preventivního programu, umožňuje odborné vzdělávání školního metodika prevence, výchovného poradce i ostatních pedagogických pracovníků. V rámci pedagogických porad dává prostor pro informování učitelů a zajišťuje vybavení školy materiály pro realizaci preventivního programu. Také spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem při řešení problémových situací.

Ředitel školy: Mgr. Josef Plesník – je odpovědný za realizaci PP, podporuje PP školy. Zajišťuje spolupráci s rodiči a seznamuje je s preventivní činností školy. Zabezpečuje informovanost o postojích školy k preventivní strategii.

Školní metodik prevence: Mgr. Jaroslav Šiška – koordinuje přípravy a realizace programů, komunikuje s žáky, rodiči, ostatními pracovníky školy (učiteli a asistenty pedagoga), odkazuje na další odborníky, monitoruje žáky v riziku a s poruchou chování a emocí, zaměřuje se na zachycování varovných signálů souvisejících s problematikou rizikových projevů chování, účastní se výchovných komisí, spolupracuje s organizacemi v oblasti prevence, dokumentuje průběh a realizaci preventivní strategie.

Výchovný poradce: Mgr. Monika Šišková – poskytuje poradenství při řešení školního neúspěchu, výukových problémů, volbě povolání a dalšího vzdělávání žáků. Spolu s třídními učiteli se podílí na tvorbě individuálních vzdělávacích plánů, navrhuje řediteli školy svolávání výchovných komisí, konzultuje problémy s odbornými pracovišti SPC.

Školní psycholog: Mgr. Raindl Miroslav - vykonává činnosti konzultační, poradenské, diagnostické, metodické a informační, pracuje se žáky, pedagogy i rodiči.

Třídní učitelé: Mapují vztahy ve třídě, vhodnými aktivitami navozují zdravé prostředí v kolektivu, spolupracují s výchovným poradcem, metodikem prevence, psychologem a ostatními pracovníky školy. Navrhují postihy v případě porušení školního řádu. Komunikují s rodiči a to nejen prostřednictvím třídních schůzek, ale ihned, když se objeví problém. Vedou žáky k dovednosti

komunikační obrany proti manipulaci a agresi a k projevu odpovědného chování v rizikových situacích. Motivují k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbají na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporují rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy, zprostředkovávají komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a jsou garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci nezletilých žáků třídy.

Vyučující jednotlivých předmětů: začleňují preventivní témata do výuky, spolupracují s třídním učitelem, výchovným poradcem, metodikem prevence.

Žáci: jsou seznámeni s preventivním programem, vědí, kde hledat pomoc, na koho se obrátit.

Vzájemná informovanost při realizaci preventivního programu

Informovanost pedagogických pracovníků

S preventivním programem jsou seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci, kopie PP je všem zaslána do emailu. Aktuální informace jsou umísťovány na nástěnku, popřípadě sdělovány třídním učitelům na poradách.

Informovanost rodičů

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako agresivní chování a záškoláctví.

Individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření. Rodiče jsou informováni písemným oznámením a pozvánkou třídních učitelů k osobní neformální konzultaci.

Informovanost žáků

Žáci mají možnost využít nabízených konzultací, rozhovorů a získávat informace během vyučování a programových aktivit pro ně pořádaných. Dále se mohou informovat prostřednictvím nástěnek nebo letáků.

Práce s informacemi a důvěrnými daty

Informace a důvěrná data o žácích a jejich rodičích, která se poradenští pracovníci školy dozvědí v souvislosti s výkonem své poradenské činnosti, jsou chráněna v souladu se Zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Způsob realizace pravidel pro ochranu informací a důvěrných dat v dokumentaci poradenských pracovníků školy vyplývající z uvedeného zákona.

Realizace programu

Preventivní strategie v jednotlivých ročnících je obsažena v ŠVP.

Vyučovací předmět Etická výchova svými tématy přispívá k naplnění cílů PP.

Využívané metody práce: výklad (informace), besedy, komunitní kruh, diskuze, účast na kulturních akcích, výtvarné práce, koláže, referáty, soutěže, skupinová práce ve třídě, pohybové aktivity, nabídka mimoškolních aktivit, posilování osobnosti žáka, uvědomění si zodpovědnosti, projekty

Začlenění preventivních témat do výuky

1. ročník

Prvouka: Rodina a vztahy v ní, práva a povinnosti žáka, protiprávní jednání a postih (krádež, šikana), osobní bezpečí, péče o zdraví, zdravá výživa, osobní hygiena, bezpečnost na cestách

Tělesná výchova: základní hygienické návyky při pohybových aktivitách, bezpečnost při sportování

Pracovní výchova: bezpečnost a hygiena práce - základy

Etická výchova: Krádež, riziko lákavého neznámého dobrodružství, nátlak dospělé autority - rozpoznání a trénink odmítnutí

2. ročník

Prvouka: Role rodinných příslušníků - chování k rodičům a sourozencům, režim dne -hygiena, volný čas - pobyt na čerstvém vzduchu, zásady správné výživy, lidské tělo

Tělesná výchova: relaxační cvičení

Etická výchova: Rizika nabídek neznámých dospělých, nebezpečné návykové látky, sexuální zneužívání (tréninkové simulace reakcí)

3. ročník

Prvouka: základy dopravní výchovy, příbuzenské vztahy, zdravá výživa, denní režim, správná životospráva, otužování, lidské tělo, chování v přírodě, sport - aktivní pohyb

Tělesná výchova: správné držení těla, pravidla při hrách, chování a jednání při společných hrách

Etická výchova: Technika odmítání nabídek (nepříjemné tělesné dotyky a kontakty)

4. ročník

Přírodověda: Nebezpečí závislosti, škodlivé zlozvyky, péče o zdraví

Vlastivěda: Chování a povinnosti žáků ve škole - protiprávní jednání (krádež, šikanování, zneužívání, týrání) a jeho postih, Osobní bezpečí, situace hromadného ohrožení - chování při mimořádných situacích, služby odborné pomoci, bezpečné chování v silničním provozu, nebezpečí kolem nás, důležitá telefonní čísla (hasiči, první pomoc, policie, jednotný záchranný systém, Linka bezpečí)

Tělesná výchova: Hygienické a bezpečnostní zásady, zdravý životní styl –chůze v terénu a pobyt v přírodě

Etická výchova: Rizikové aktivity - odhad, rozpoznání, odmítnutí

5. ročník

Přírodověda: Návykové látky – druhy a jejich nebezpečí, způsob odmítání návykových látek, gambling, mimořádné události, osobní bezpečí

Vlastivěda: Jak se chovat ve společnosti

Informatika: Prevence kyberšikany

6. ročník

Výchova k občanství: role v rodině - vztahy, společenské profese a role, integrovaný záchranný systém, náboženská tolerance - právo na svobodu víry, rovnocenné postavení všech lidí na světě (ženy-muži národnosti); volný čas - aktivní a pasivní trávení

Zeměpis: Trasa výletu, plánování, poznávání významných míst

Přírodopis: Zásady bezpeč. chovu domácích zvířat, hygiena - nebezpeční parazitů pro člověka

Tělesná výchova: Zásady bezpečnosti a ochrany zdraví, ochrana přírody při sportu, čestné soupeření, pomoc handicapovaným

Pracovní výchova: Bezpečnost práce, péče o zdraví, hygiena, bezpečná obsluha spotřebičů, poskytnutí první pomoci, nebezpečí jedovatých bylin, léčivé rostliny, drogy, zásady zdravé výživy

Informatika: Netolismus a jeho rizika

7. ročník

Dějepis: Důvody stěhování národů, náboženská snášenlivost a tolerance

Výchova k občanství: Ústava - podstata pravidel, zákony

Základy společenského chování, slušnost, ohleduplnost, pasivní , asertivní a agresivní chování

Fyzika: Zvuk - škodlivost hluku (sluchátka)

Přírodopis: Houby - otrava houbami, nebezpečí halucinogenů v houbách, jedovaté rostliny

Tělesná výchova: Turistika a pobyt v přírodě, pravidla her, vzájemná komunikace

Český jazyk a literatura: Umění dialogu – vztahy mezi lidmi, komunikace – způsob sdělování s výměny informací

Pracovní výchova: Bezpečnost a hygiena při práci, udržování pořádku a čistoty, prevence požárů, bezpečný kontakt se zvířaty, chemikálie jako čisticí prostředky, ochrana svého zdraví

Informatika: Závislost na virtuálních drogách – netolismus, Zásady bezpečnosti při internetové komunikaci, Sociální sítě, Pravidla pro děti při práci na internetu

8. ročník

Výchova k občanství: Mezilidské vztahy – mezilidské vztahy ve společnosti, úcta a respekt k člověku, význam přátelství. Nebezpečí sociálně patologických jevů.

Fyzika: Nebezpečí úrazu elektrickým proudem, první pomoc.

Zeměpis: : Státy EU - kulturní, jazykové a náboženské rozdíly obyvatelstva

Pracovní výchova: Pěstování léčivých rostlin, jedovaté rostliny a zdraví člověka, drogy, poskytnutí první pomoci při poranění zvířetem, vztah člověka k prostředí, první pomoc při zasažení čistícími chemikáliemi, el. proudem, bezpečnost silničního provozu.

Přírodopis: Vývoj jedince, rasy, rasismus, prevence chorob člověka, nemoci, úrazy, zásady první pomoci, venerické choroby, AIDS, antikoncepce, člověk - součást přírody, zásady zdravého života, poskytování první pomoci při mimořádných událostech

Tělesná výchova: Hygiena a bezpečnost, první pomoc při aktivitách, zásady chování a jednání při tělovýchovných činnostech

Informatika: Nebezpečí internetu, rizika pohybu na internetu, kyberšikana, důvěryhodnost informací na síti, počítačové pirátství a nebezpečí trestního stíhání

9. ročník – není vyučován

Výchova k občanství:

Otázky víry a náboženství, nebezpečí náboženských sekt, mezilidská komunikace, vztahy ve společnosti, nevhodné využívání volného času - nebezpečí drog, sport; volnočasové aktivity, orgány právní ochrany; soudy, druhy a postihy protiprávního jednání, trestná činnost mládeže, rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin, problémy lidské nesnášenlivosti, práva a povinnosti občana, ohrožení závislostmi

Přírodopis: Těžba nerostných surovin - zhoršení životního prostředí obyvatel, Ochrana vody, ovzduší a zeleně, Chráněná území, Význam čistoty vody a ovzduší pro zdraví člověka

Zeměpis: Přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry

Pracovní výchova: Dodržování zásad hygieny při práci, používání chemických látek v domácnosti, první pomoc, rostliny jako drogy a jejich zneužívání, zdravý jídelníček, podvody

Dějepis: fašismus, antisemitismus, rasismus,

Tělesná výchova: Hygiena a bezpečnost při pohybových aktivitách, poznatky z turistiky- odsun zraněného

zdravý životní styl - pobyt v přírodě a zvyšování tělesné zdatnosti

Výchova ke zdraví:

Vztah k sobě, vztah k druhým lidem, orientace v krizových situacích, zvládnání životních těžkostí, relaxace, hledání pomoci při problémech, mezilidské vztahy a komunikace – respektování sebe sama a druhých, rodinné klima x skupina a parta, asociální chování a jeho příčiny, ochrana před přenosnými a nepřenosiými chorobami, chronická onemocnění, sexuální deviace, poruchy pohlavní identity, bezpečí – chování při setkání s agresivními osobami, právní ochrana dětí a mládeže – znásilnění, kuplířství, pohlavní zneužívání, soulož mezi příbuznými, omezování osobní svobody, aj., zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, centra odborné pomoci, patologické hráčství, šikana, bezpečné chování, ochrana člověka za mimořádných událostí, živelné pohromy, terorismus

Výtvarná výchova: Ochrana přírody – plakát

Přehled preventivních aktivit

Dlouhodobé aktivity

-Interaktivní výukové bloky „Zdravý životní styl“

I. stupeň - celoročně v hodinách prvouky, vlastivědy, přírodovědy, VV, TV, PV odpovídají třídní učitelé, případně vyučující (témata jsou volena s rozsahem odpovídající věku žáků - zdravá výživa

II. stupeň celoročně v hodinách VO, OV, přírodopisu, chemie, VV, TV, PV, ZV, I odpovídají vyučující

Témata: zdravá výživa, kouření, alkohol, drogy, sexualita, AIDS, HIV

Volnočasové a mimoškolní aktivity pro žáky:

Zajišťujeme prostor a zázemí pro dojíždějící žáky v herně školní družiny, počítačové učebně nebo hale školy.

Pravidelné akce

- Tematické besedy Městské policie v Kojetíně a PČR Přerov – oddělení prevence
- Debata s kurátorkou mládeže OSPOD Přerov
- Besedy pořádané pro 6., 7. ročník - „Hygienické návyky“, „Dospívání“

8., 9. ročník – „Sex a láska“,

8., 9. ročník - „Prevence AIDS A HIV“

- Sportovní akce školy
- Běh proti drogám

Školení a semináře:

Semináře budou zařazeny operativně podle aktuální situace a nabídky kompetentních pracovišť.

Pedagogové a další pedagogičtí pracovníci školy:

Učitelé jsou odpovědní za jednotlivé akce, předávají průběžně zprávu o jejich plnění školnímu metodikovi prevence. Ten informuje o jejich plnění na čtvrtletních pedagogických poradách.

Rodiče

- jsou informováni o preventivní strategii školy
- jsou seznámeni s postupem školy v případě výskytu zneužívání návykových látek ve škole (viz. příloha č.1)
- mají možnost využít konzultací se školním metodikem prevence, výchovným poradcem, psychologem (sjednání schůzky)
- jsou zváni k účasti na běžných vyučovacích hodinách, na celoškolské akce např. besedy, vánoční besídka, ukončení školního roku, ...
- mohou získat informace z nástěnek v hale školy, z informačních letáčků, na třídních schůzkách nebo na webových stránkách školy

Hodnocení efektivity preventivního programu

Jednotlivé cíle budou průběžně sledovány a porovnávány se skutečným stavem na škole.

Předmětem sledování je i dopad na jednotlivé cílové skupiny. Po každé besedě, přednášce žáci diskutují, kreslí nebo reagují na uskutečněnou akci (zpětná vazba). Průběh programu ukazují také studijní výsledky dětí, kázeňské postihy a míra absence, což se bude projednávat průběžně na pedagogických radách. Součástí hodnocení je i kontrolní a hospitační činnost vedení školy.

Kvalitativní hodnocení Prevence na naší škole zahrnuje tyto oblasti:

- bezpečné chování dětí na ulici (i v souvislosti s jejich ohrožením neznámými lidmi)
- záškoláctví
- šikanování, vandalismus a jiné formy násilného chování
- rasismus a intolerance

Kvantitativní hodnocení

- vzdělávací akce pro pedagogy
- preventivní aktivity pro žáky školy
- počet výchovných pohovorů s žáky
- spolupráce s rodiči

Zázemí a podmínky pro realizaci preventivního programu

Školní metodik prevence využívá pro možnost důvěrných konzultací s žáky a rodiči pracovní poradenského pracoviště školy.

Metodické pomůcky: knihovna, videotéka, propagační materiál pro potřeby metodika prevence jsou uloženy na vyhrazeném místě v IKT učebně, v poradně a v učebně Etické výchovy.

Knihovna:

Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H. *Jak předcházet problémům s návykovými látkami na základních a středních školách*. Sportpropag: Praha, 1996

Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H. *Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí*. Sportpropag: Praha 1998

Nešpor, K., Miillerová *Jak přestat brát drogy*. Sportpropag: Praha, 1997

Nešpor, K., Csémy L., *Alkohol, drogy a vaše děti*. Sportpropag: Praha 1995

Sborník studií. *Děti a jejich problémy*, Linka bezpečí: Praha, 2005

Nešpor, K. *Návykové chování a závislost*. Portál: Praha, 2007

Kolář, M. *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2001

Hajný, M. *O rodičích, dětech a drogách*. Grada: Praha, 2001

Bendí, S. *Prevence a řešení šikany ve škole*. ISV: Praha, 2003

Erket, A. *Hry pro usměrňování agresivity*. Portál: Praha, 2004

Faber, A., Mazlišch E. *Jak mluvit, aby nás teenageri poslouchali*. Computer Press: Brno, 2007

Vališová, A. *Komunikace a vzájemné porozumění*, Grada: Praha, 2005

Krekulová, L. *...když už bereš..* Triton: Praha, 2002

Sananim kol. *Drogy otázky a odpovědi*. Portál: Praha, 2007

Hles, T. *Fakta, informace, prevence*. ISV: Praha, 2002

Videokazety, DVD

Drogová problematika; Sexuální výchova, (Svět drogy, Příliš drahá jízda, Drogy a AIDS, Kdopak by se sexu bál?, Vyber si zdraví, Kouření a já, Spirála)

Kontaktní linky pomoci v nesnázích

Policie ČR	158
Tísňové volání z mobilního telefonu	112
Fond ohrožených dětí	224 221 137 www.fond.cz

Linka důvěry Dětského krizového centra	241 484 149	www.ditekrize.cz
Krizová linka Dětského krizového centra	469 623 899	www.spondea.cz
Linka dětské pomoci (7.00 - 20.00 hod.)	377 260 221	
Krizová linka k šikaně pro učitele, žáky, rodiče	286 881 059	
Poradenská linka pro pedagogy při řešení problémových situací ve škole	841 220 220	
Nová linka 116 000 funguje NONSTOP a ZDARMA (tj. volající nehradí hovorné)		

Konzultační hodiny školního metodika prevence:

Pro žáky:

Pondělí: 10. 00 – 10.45

Pro rodiče:

Pátek: 10. 00 – 10.45

Jiný termín je možný kdykoliv po vzájemné dohodě.

Internetové odkazy a poradny:

www.adiktologie.cz

www.bkb.cz (znásilnění, pohlavní zneužívání, domácí násilí, oběti a svědci trestných činů, přepadení)

www.dds.winet.cz (děti, volný čas, drogy)

www.detskaprava.cz

www.donalinka.cz (pomoc osobám ohroženým domácím násilím)

www.drogovaporadna.cz

www.minimalizacesikany.cz

www.modralinka.cz

www.nasedite.cz

www.ped.muni.cz/normalnijenekourit/aktuality.php

www.odrogach.cz

www.koordona.cz (koalice neziskových organizací proti domácímu násilí)

www.plbohnice.cz (závislosti)

www.ies.podaneruce.cz

www.poradenskecentrum.cz

www.prestantekourit.cz

www.sikana.cz

www.spondea.cz (krizové centrum)

www.zachrannykruh.cz
www.pobavme.seoalkoholu.cz
www.msmt.cz
www.adam.cz
www.prevcentrum.cz
www.icm.cz
www.who.cz
www.sananim.cz
www.semiramis.wz.cz
www.anima.cz
www.psychologie.cz

Přílohy preventivního programu

Příloha č. 1 Organizace a odborníci podílející se na prevenci rizikového chování

Příloha č. 2 První pomoc při otravě návykovými látkami a alkoholem

Příloha č. 3 Šikana

Příloha č. 4 Záškoláctví, neomluvená absence

Příloha 1

Organizace a odborníci podílející se na prevenci rizikového chování

Sít' pomoci v regionu Přerov (Olomoucký kraj)

Kontakty pro krizové situace

- **Policie České republiky - Obvodní oddělení Kojetín**

Adresa: Obvodní oddělení Kojetín, Masarykovo náměstí 39, 752 01 Kojetín

Tel: 974 778 721

Web: <http://www.policie.cz/clanek/obvodni-oddeleni-kojetin.aspx>

E-mail: proopkojet@mvr.cz

- **Městská policie Kojetín**

Adresa: Město Kojetín, Masarykovo náměstí 20, 752 01 Kojetín

Tel: 581 762 760, 581277 409

Mobil: 776 737 287

E-mail: velitel@mp.kojetin.cz, sluzebna@mp.kojetin.cz

- **OSPOD - sociální kurátorka Vlasta Janů, tel. 581 268**

Poradny

Pedagogicko – psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Olomouckého kraje, pracoviště Přerov. Kourůlkova 8, tel. 581 21 77 60

OMP: Mgr. Irena Oršulíková, orsulikova@ppp-prerov.cz

- psychologická a speciálně pedagogická diagnostika výukových a výchovných potíží dětí a mládeže ve věku 3-19 let, terapie, reedukace a náprava, logopedie, péče o žáky s obtížemi v učení a chování,
- posouzení školní zralosti, poradenská činnost k uvedeným problémům
- metodické vedení škol a školských subjektů v oblasti prevence sociálně patologických jevů, spolupráce s ostatními subjekty sociální prevence a prevence kriminality mládeže
- o vyšetření mohou požádat rodiče, škola či školské zařízení, lékař, policie, soud, oddělení odboru sociálních služeb a zdravotnictví (oddělení sociální prevence, oddělení sociálně právní ochrany dětí) PPP veškeré služby poskytuje zdarma

Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy. Velká Dlážka 44, 750 00 Přerov (státní příspěvková organizace), tel: 581 202 980.

- poradenství a psychoterapie pro veřejnost od 16ti let
- problematika osobní
- problematika pára
- problematika rodiny
- sociální problematika
- bezplatné poskytování poradenství

Psychosociální centrum. Nám. Přerovského povstání 1, 750 00 Přerov (soukromé zařízení), tel: 5813622,581204437-9.

- kompletní psychiatrická a psychologická péče bez omezení dle diagnózy
- pomoc v obtížných životních situacích dětem, dospívajícím a dospělým
- sexuologické poradenství
- poradenství a léčba alkoholismu, gamblerství a jiných toxikomanií

Klinická psychologie - PhDr. Hana Brundová, Komenského 28, 750 00 Přerov (privátní praxe), tel: 581207 086

- poradenství a psychologická péče o děti od 3 -19 let

Dětská psychiatrická ambulance - MUDr. Taťána Kopalová, Kozlovská 51, 750 00 Přerov (privátní praxe), tel. 581 201 459

- dětská a dorostová psychiatrie, včetně psychosomatických poruch, poruch příjmu potravy, poruch
- chování a vývojových poruch
- psychoterapie individuální, rodinná, skupinová
- akutní krizové intervence po jakýchkoliv životních stresových událostech

Kontaktní a krizové centrum KAPPA — Kosmákova 44, 750 00 Přerov (nestátní zdravotnické zařízení), tel: 581 207 901

- pracoviště Hranice: Skalní 1059, 753 07 Hranice, tel: 581 903 112
- nízkoprahové léčebně kontaktní zařízení pro drogově závislé
- poradenské služby pro toxikomany, experimentátory
- poradna pro rodinné příslušníky, pedagogy, sociální pracovníky a další
- zprostředkování krátkodobé, střednědobé či dlouhodobé léčby včetně zajištění detoxifikace

Ordinace pro alkoholismus a jiné toxikomanie (OAT) - MUDr. Helena Kučerová,
Svatoplukova 10, 753 01 Hranice (privátní praxe), tel: 581 201 602

- odborné psychiatrické vyšetření
- různé druhy psychoterapie (individu. s různými léčebnými technikami, skupinová, rodinná)
- poradenská služba pro rodinné příslušníky osob postižených závislostí na alkoholu nebo jiné droze (hradí si klient)

Úřad práce v Přerově, Žerotínovo náměstí 21, 750 00
Přerov, tel: 581 217265, 581 217 491, 581 217 740

- informační a poradenské středisko, které nabízí informace o síti vysokých škol, středních škol a učebních oborů, informace o přijímacím řízení a o požadavcích na jednotlivá povolání

II. Instituce péče o handicapované děti a dospělé

Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí *Nám. Svobody 4, 750 00 Přerov, tel:*
581203 830

- sdružuje zdravotně postižené děti, jejich rodiče a přátele

Centrum pro zdravotně postižené olomouckého kraje. *'Nám. Svobody 4, 750 00*
Přerov, tel: 581206925

- sociálně právní porady pro zdravotně postižené
- kompenzační pomůcky
- osobní asistence

Centrum výchovy a vzdělávání mentálně postižených. *Kosmákova 46 a 48, 750 00*
Přerov, tel: 581 201 334

- sociální služby lidem s mentálním postižením starším 15.let
- pracovní rehabilitace
- vzdělávání

Denní pobyt pro mentálně postižené děti a mládež *Purkyňova 16, 750 00 Přerov,*
tel: 581 210 669

- výchova a vzdělávání klientů mentálně a tělesně postižených, léčebná rehabilitace
- ošetřovatelská péče pro klienty upoutané na lůžko
- poradenská služba
- osobní asistence v terénu

Sdružení Most k životu - chráněná dílna. *Bohuslava Němce 4, 750 00 Přerov, tel:*
581 207 238

- pomoc při integraci dětí se zdravotním postižením do MŠ a ZŠ
- pomoc při hledání zaměstnám osobám se zdravotním postižením
- poradenská činnost, zájmové aktivity pro zdravotně postižené i zdravé
- práce v chráněné dílně - keramické, stolařské a tkalcovské

III. Instituce péče o dítě

školská zařízení:

- *Dětský domov Přerov, Sušilova 25, tel: 581 205 126, 581 205 127*
- *Dětský domov Lipník nad Bečvou, Tyršova 24, tel: 581 773 822, 581 772 473*
- *Dětský domov Hranice na Moravě, Purgešova 4, tel: 581 201 905 náhradní rodinná péče o děti do 18ti let*
- *Dětský domov se školou, 75125 Veselíčko, tel: 581 793 053 dětský výchovný ústav*
- *Středisko výchovné péče Tršice 225, 783 57, tel: 571 641 700*
- *Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna*

Ústavní 9, Olomouc - Svatý Kopeček, 772 00, tel: 585 385 106, 775 232 107

státní orgány:

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Magistrát města Přerova oddělení sociálně právní ochrany dětí. Smetanova 7, 750 00 Přerov

sociální kurátorka Vlasta Janů tel. 581 268 780

- řešení výchovných problémů dětí a mládeže závažného charakteru (záškoláctví, útoky z domova, agresivita, trestná činnost, drogy aj.)
- poskytování výchovné, poradenské a psychologické služby rodičům a dětem
- zajištění kontaktů a spolupráce se SVP, Krizovými centry aj.
- zprostředkování vyšetření dětských klientů na odborných pracovištích
- základní právní poradenství
- přednášková činnost pro školy

Probační a mediační služba ČR, středisko Přerov. Smetanova 7, 750 00 Přerov,

tel: 581 262 353, 581 262 354, 581 262 355.

- sociální práce v trestní justici
- zajištění a výkon alternativních trestů a postupů
- práce s pachateli trestných činů a s poškozeným v době před i po rozhodnutí v trestních věcech

Příloha 2

První pomoc při otravě návykovými látkami a alkoholem

Postup při nálezu alkoholu ve škole:

Pracovník školy našel v prostorách školy alkohol

- Tekutinu nepodrobujeme žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nález ihned uvědomíme vedení školy.
- Nalezenou tekutinu uložíme u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
- Zpracujeme stručný záznam o události.

Pracovník školy zadržel u některého žáka alkohol

- Tekutinu nepodrobujeme žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- O nález ihned uvědomíme vedení školy.
- O nález sepíšeme stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák. V případě, že odmítá, uvede tuto skutečnost do zápisu. U zápisu a rozhovoru je se žákem ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí metodik prevence do své agendy.
- O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka i orgán sociálně – právní ochrany dítěte.
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

Jak jednat s lidmi, kteří jsou pod vlivem alkoholu nebo drog

Návykové látky, zejména pervitin a halucinogeny (tripy), zvyšují riziko agresivního jednání. Je třeba zachovávat následující pravidla:

- logické argumenty a slovní obsah nemívají u intoxikovaných valný význam, při otravě návykovými látkami a alkoholem nelze příliš spoléhat na komunikaci s poškozeným
- intoxikovaní zejména drogami často prudce reagují na neverbální komunikaci; je vhodné pokud možno vyhnout se prudkým pohybům, mluvit klidně, tišeji, pomaleji a v hlubší hlasové poloze
- odklad přivolání lékařské pomoci může člověka vážně ohrozit na zdraví nebo životě; důvodem k okamžitému odbornému zákroku je i pouhé podezření z otravy.

První pomoc při otravě návykovými látkami

Zajistěte dostatek čerstvého vzduchu, nepodávejte alkohol, černou kávu ani mléko. Maximální dostatek čerstvého vzduch je třeba zajistit zejména, když k otravě došlo vdechováním škodlivých látek. Pokud možno je třeba opatřit informace o látce (nebo látku), která byla požitá. Informace (látku) předejte přivolanému lékaři. Usnadní to další léčbu, u řady látek jsou známy účinné protijedy.

Než přijde lékař

Důležité je odlišit jakou cestou došlo k intoxikaci a odlišit, zda je intoxikovaný při vědomí nebo v bezvědomí.

Při vědomí - k otravě došlo ústy

- podat větší množství vody (případně s živočišným uhlím, je-li po ruce)
vyvolat stlačením kořene jazyka zvracení
- zabránit prochlazení
zajistit nepřetržitý dohled
ošetřit případná zranění
opatřit pokud možno informace o látce, která byla požitá a předat ji přivolanému lékaři

Při vědomí - k otravě došlo nitrožilní cestou nebo vdechnutím

- zajistit maximálně možný dostatek čerstvého vzduchu
 - zabránit prochlazení zajistit nepřetržitý dohled ošetřit
případná zranění
 - opatřit informace o látce, která byla požitá a předat ji přivolanému lékaři
- Zvracení nemá smysl vyvolávat, látka neprošla zažívacím ústrojím.

Při bezvědomí

Nikdy nepodávat nic ústy! Nesnažit se vyvolávat zvracení!

- položít postiženého do stabilizované polohy na bok, aby nezapadl jazyk
- sledovat dýchání - **při zástavě dechu** uvolnit dýchací cesty (záklonem hlavy a odstraněním zvratků nebo cizího tělesa tím, že sáhnete do úst a vyčistíte je) a zahájit dýchání z úst do úst
- zabránit prochlazení
- zajistit nepřetržitý dohled
- ošetřit případná zranění
- opatřit informace o látce, která byla požitá a předat ji přivolanému lékaři

Specifika otrav u různých návykových látek

Alkohol

U těžších otrav je nebezpečí vdechnutí zvratků nebo zástavy dechového centra. Nepodceňujte těžší opilost a volejte lékaře.

Marihuana a hašiš

Časté jsou úzkostné stavy. Je třeba zajistit dohled, aby osoba pod vlivem drogy neublížila sobě nebo druhému. Lékařskou pomoc je třeba zajistit zejména proto, že po odeznění účinků drogy přetrvávají duševní problémy.

Halucinogeny (tripy)

Je vhodné zajistit nepřetržitý dohled více osobami, pod vlivem drogy mohou postižení jednat velmi agresivně, nesmyslně a nebezpečně. Poměrně časté jsou úzkostné stavy a pocity pronásledování (pozor na pády z oken). Lékařská pomoc je naléhavě nutná.

Pervitin

I zde je vhodné zajistit dohled více osobami, protože i zde je riziko nesmyslného a nebezpečného jednání. Úzkostné stavy, pocity pronásledování, někdy i halucinace.

Opioidy (heroin)

Předávkování je poměrně časté, dostavuje se tlumivý účinek na dýchání. Časté je bezvědomí a zástava dechu. Účinky se někdy podobají těžké opilosti.

Těkavé látky (ředidla, rozpouštědla, lepidla)

Intoxikovaný je masivně cítit těmito látkami, při silné otravě může rychle dojít k zástavě dechu a bezvědomí.

Příloha 3

Šikana

Řešení školy vlastními silami

Zajišťuje třídní učitel, výchovný poradce či metodik prevence na škole, informuje se vedení školy.

Postupy pro počáteční stadia šikanování a jeho řešení:

- Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
- Nalezení vhodných svědků
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů)
- Zajištění ochrany obětem
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
- Jednání s rodiči obětí a informovat je o postupech školy
- Jednání s rodiči agresorů a žádat důslednou nápravu
- Předání informací o institucích zabývajících se touto problematikou
- (PPP, Linky bezpečí, OSPOD, centra psychosociální pomoci...) Pokračující pomoc a podpora oběti
- Nahlášení případu policii, PPP
- Vlastní vyšetřování
- Zprostředkování péče o oběť PPP, SSP(středisko soc. prevence), klinický psycholog nebo psychoterapeut (poradna pro rodinu).

Řešení za pomoci z venku

Zajišťuje vedení školy ve spolupráci s metodikem prevence a vých. poradcem.

Postupy při pokročilé šikaně s neobvyklou formou:

- Překonání šoku pedag. pracovníka a bezprostřední záchrana oběti
- Domluva pedag. pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování
- Zabránění domluvě agresorů na krivé výpovědi

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet;
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem;
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;

- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí;
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmlouvání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
 - při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
 - při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
 - má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
 - působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči;
 - stává se uzavřeným;
 - jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
 - jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
 - zašpiněný nebo poškozený oděv;
 - stále postrádá nějaké své věci;
 - odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
 - mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
 - začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
 - odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- POZN: (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť konflikty v době adaptace nových žáků nejsou vzácností!)

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- nechce jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ztráta chuti k jídlu;
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem;
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- zmínky o možné sebevraždě;
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí;
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;

- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům;
- dítě si stěžuje na neurčitě bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma;
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- dítě se vyhýbá docházce do školy;
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.

Společný postup řešení při výskytu šikany ve škole

Proškolený pracovník, většinou školní metodik prevence, na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.

V případě, že jde o počáteční a obvyklou šikanu, kterou zvládne škola sama, odborník postupuje podle scénáře určeného pro tento typ šikanování. Pokročilé a komplikované šikany škola řeší ve spolupráci s odborníky z venku, zejména z PPP a SVP.

Do komplikované šikany zařadíme především neobvyklé formy šikany. Dále sem zahrneme základní formy šikany, se kterými nemáme zkušenosti. Patří do nich šikany krajně ohrožující bezpečí pedagoga a život oběti, dále šikany se změnou v základním schématu. Prakticky jde zejména o nějakou zvláštnost u přímých a nepřímých účastníků šikany.

Patří sem rovněž šikany s rozvinutým zakrývacím systémem. Vážnou komplikací je intenzivní závislostní vztah mezi oběťmi a agresory a vážnější dopady šikany na oběť – např. známky úzkostné poruchy.

Krizové scénáře

Základní krizový scénář pro obvyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011)

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
2. rozhovor s informátory a oběťmi;
3. nalezení vhodných svědků;
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory);
5. ochrana oběti;
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a. rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření);
 - b. rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody:
 - a. metoda usmíření;
 - b. metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise s agresorem a jeho rodiči);
8. třídní hodina:
 - a. efekt metody usmíření;
 - b. oznámení potrestání agresorů;
9. rozhovor s rodiči oběti;
10. třídní schůzka;
11. práce s celou třídou.

Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní lynčování (Kolář, 2011)

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany;
2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování

7. rozhovor s obětí a informátory;
8. nalezení nejslabších článků nespolečupracujících svědků;
9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky;
10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi).

D. Léčba

11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Ochranná opatření

- školní řád
- dohled na chodbě školy

Nápravná opatření

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy)
- snížení známky z chování;
- převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny (je třeba individuálně posoudit efektivitu tohoto opatření, aby nedošlo k přesunutí šikany do nového prostředí a podmínek);
- ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu;
- ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu;
- škola umožní agresorovi individuální výchovný plán.

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany. V případě potřeby doporučit zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů, případně převedení do jiné třídy.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.

Webové stránky s tematikou školní šikany a kyberšikany

Společenství proti šikaně, www.sikana.org

E-Nebezpečí pro učitele, www.e-nebezpeci.cz

Národní centrum bezpečnějšího internetu, www.ncbi.cz

Kontakty

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz

Poradna E-Bezpečí - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu, www.napisnam.cz

Příloha 4

Záškoláctví, neomluvená absence

Postup školy při zjištění záškoláctví:

- o neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti informuje třídní učitel neprodleně ředitelku školy a výchovnou poradkyni. Během období, kdy škola vyhodnocuje neomluvenou nepřítomnost, může ředitel školy požádat o spolupráci i další odborníky. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti ověřuje třídní učitel její věrohodnost,
- neomluvenou nepřítomnost žáka do součtu 10 vyučovacích hodin řeší třídní učitel se zákonným zástupcem žáka formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Třídní učitel projedná důvody nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnost stanovenou zákonem. Dále seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené nepřítomnosti. Provede zápis z pohovoru, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii zápisu. Případné odmítnutí podpisu nebo převzetí zápisu zákonným zástupcem se do zápisu zaznamená,
- při počtu neomluvených hodin nad 10 vyučovacích hodin svolává ředitel školy školní výchovnou komisi (dále jen ŠVK)
- ŠVK svolává podle potřeby ředitel školy
- členové - ředitel školy, třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, popř. další odborníci, účast členů na jednání ŠVK se stanovuje podle projednávané problematiky
- jednání ŠVK se účastní zákonný zástupce žáka
- pozvání zákonných zástupců žáků se provádí doporučeným dopisem
- o průběhu a závěrech jednání školní výchovné komise se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší. Případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci žáka se v zápisu zaznamená. Každý účastník obdrží kopii zápisu
- pokud neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 vyučovacích hodin, ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovné poradkyně, kopii písemného pozvání zákonného zástupce žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise) příslušnému orgánu sociálně právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu,
- v případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci pravomocným rozhodnutím správního orgánu postiženi pro přestupek podle ustanovení zákona, nebo je-li neomluvená absence žáka příliš vysoká, následuje hlášení o zanedbání školní docházky na Policii ČR, kde bude případ řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže. Kopie hlášení o zanedbání školní docházky bude zaslána příslušnému obecnímu úřadu s rozšířenou působností.

Řešení neomluvené absence žáků, kteří si plní povinnou školní docházku

do 10 h – řeší TU, pohovor s rodiči, zápis

nad 10 h do 25 h – výchovná komise, zápis

nad 25 hodin – **hlášení ne na OSPOD, ale na příslušný obecní úřad**: Magistrát města Přerova – oddělení přestupků:

Magistrát města Přerova

Odbor evidenčních správních služeb a obecního živnostenského úřadu;

Oddělení přestupků

Smetanova 7

Přerov

750 02

Bc. Pavlína Nezhybová, DiS.

přestupky,
výpisy pro orgány činné v trestním řízení

581 268 793

OSPODU – poslat stejné hlášení, ale s dodatkem **NA VĚDOMÍ**

Kdy hlásit na PČR? Když jde o opakované záškoláctví – podezření na trestný čin - záškoláctví opakované v tomtéž školním roce, které je nad 25 h

OSPOD je dobré hlášení poslat taky, ale opět s dodatkem **na vědomí** a informací, že jste posílali hlášení na PČR

§ 217 Ohrožování mravní výchovy mládeže

(1) Kdo vydá, byť i z nedbalosti, osobu mladší než osmnáct let nebezpečí zpustnutí tím, že

a) svádí ji k zahálčivému nebo nemravnému životu,

b) umožní ji vést zahálčivý nebo nemravný život, nebo

c) závažným způsobem poruší svou povinnost pečovat o osobu mladší než osmnáct let

doporučené vzory dle: Metodického pokynu k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, MŠMT, Čj.: 10 194/2002-14

Doporučený vzor záznamu o pohovoru o neomluvené nepřítomnosti žáka

Záznam o pohovoru

o neomluvené nepřítomnosti žáka

Jméno žáka /žákyně:	
Datum narození:	
Bydliště:	
Škola – třída – ročník:	

Zákonní zástupci žáka navštívili školu: - na vyzvání - z vlastního zájmu

Účastníci pohovoru (jméno a prac. zařazení):

Stanovisko výchovného poradce:

Zápis z pohovoru:

Závěry pohovoru, doporučení, dohodnutý další postup:

S uvedenými skutečnostmi zákonní zástupci souhlasí a zavazují se řídit závěry pohovoru.

V případě pokračující neomluvené absence berou zákonní zástupci na vědomí možné následky spojené s přestupkovým řízením, popř. následným trestním oznámením.

Datum:

Podpis zákonných zástupců:

Razítko školy:

Podpis třídního učitele / učitelky:

Doporučený vzor zápisu z výchovné komise
Zápis z výchovné komise
k řešení neomluvené nepřítomnosti žáka

Jméno žáka /žákyně:	
Datum narození:	
Bydliště:	
Škola – třída - ročník:	

Účastníci jednání: zákonní zástupci žáka

**třídní učitel
výchovný poradce
vedení školy
kurátor sociálně-právní ochrany dětí
školní metodik protidrogové prevence
zástupce rady školy
ostatní**

Předmět jednání:

Výchovná opatření:

Zapsal/a/:

S uvedenými skutečnostmi zákonní zástupci souhlasí a zavazují se řídit závěry tohoto jednání.

V případě pokračující neomluvené absence berou zákonní zástupci na vědomí možné následky spojené s přestupkovým řízením, popř. následným trestním oznámením.

Datum:

Podpis zákonných zástupců:

Razítko školy:

Podpis ředitele / ředitelky školy:

Přestupková komise obce či městské části

V.....

OZNÁMENÍ O ZANEDBÁNÍ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Žák/žákyně:		Bydliště:	
R.Č.:	Ročník:		
Rok školní docházky:			
Počet zameškaných hodin celkem:		Dítě je ve výchově:	
Z toho neomluveno:		1) zákon. zástupců: a) obou rodičů	
Jedná se o záškoláctví: a) jednorázové b) opakované		b) pouze otce	
		c) pouze matky	
		2) ostatní:	
Zákonný zástupce:		Bydliště/sídlo:	
Zaměstnavatel:			
Zákonný zástupce:		Bydliště/sídlo:	
Zaměstnavatel:			

Opatření k řešení záškoláctví přijatá školou:

1/ Ve věci neomluvené absence byli dne.....zákonní zástupci žáka písemně pozváni k návštěvě školy.

2/ Pohovor se zákonnými zástupci žáka se konal dne

3/ Ve spolupráci třídního učitele s lékařem byla ověřena fakta (věrohodnost omluvenky, porušování léčebného řádu apod.).

4/ Výchovným poradcem bylo zpracováno vyjádření k případu záškoláctví.

5/ Vzhledem k pokračujícímu záškoláctví žáka byli dne.....zákonní zástupci písemně pozváni do školy na jednání výchovné komise.

6/ Jednání výchovné komise se konalo dne

7/ Záškoláctví přesáhlo (25)..... neomluvených hodin a pokračuje. Oznamuje se jako přestupek na Školskou přestupkovou komisi

Poznámka:

.....

Datum

třídní učitel/učitelka

ředitel/ředitelka

razítko školy

Přílohy: podklady k jednání Školské přestupkové komise

1. Kopie písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy
2. Kopie zápisu z pohovoru se zákonnými zástupci žáka
3. Písemné vyjádření výchovného poradce
4. Kopie písemného pozvání zákonných zástupců žáka na jednání výchovné komise
5. Kopie zápisu z jednání výchovné komise